

ЗАТВЕРДЖЕНО

Приймальною комісією
КЗ ЛОР «Бориславський фаховий
медичний коледж»
(протокол № 1 від 20 травня 2022

Директор Олег ХЕМИЧ

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
у формі індивідуальної усної співбесіди**

**для осіб, які здобули повну загальну (профільну)
середню освіту і у 2022 році вступають на
навчання до КЗ ЛОР «Бориславський фаховий
медичний коледж»**

Пояснювальна записка

Вступні іспити для вступників на основі повної загальної (профільної) середньої освіти проводяться за програмами зовнішнього незалежного оцінювання осіб, які бажають здобувати освіту на основі повної загальної середньої освіти, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України № 696 від 26.06.2018 р.

Мета програми – зорієнтувати абітурієнтів у підготовці до вступного випробування.

Вступне випробування з української мови для вступників на основі повної загальної (профільної) середньої освіти проводиться у формі індивідуальної усної співбесіди.

Завданням вступного випробування з української мови є:

- перевірити відповідність знань та умінь вступників програмним вимогам;

- виявити рівень навчальних досягнень вступників.

Матеріал програми розподілено за такими тематичними розділами :

Українська мова: Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія. Лексикологія. Фразеологія. Будова слова. Словотвір. Морфологія. Синтаксис. Стилїстика. Розвиток мовлення.

Програма містить критерії оцінювання навчальних досягнень вступників.

1. Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія. Алфавіт. Наголос. Основні випадки уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Основні випадки чергування *у-в, і-й*. Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [є], [и], [о] в коренях слів. Сполучення *йо,ьо*. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Найпоширеніші випадки чергування приголосних звуків. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис *н* та *nn* у прикметниках і дієприкметниках, *не* з різними частинами мови.

2. Лексикологія. Фразеологія. Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Пароніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальноновживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про фразеологізми.

3. Будова слова. Словотвір. Будова слова. Спільнокореневі слова й форми того самого слова.

4. Морфологія

4.1.Іменник. Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Число іменників. Відмінювання іменників. Невідмінювані іменники в українській мові. Написання й відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові. Кличний відмінок (у власних чоловічих та жіночих іменах).

4.2. Прикметник. Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Відмінювання прикметників. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста й складена форми). Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників.

4.3. Числівник. Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Типи відмінювання кількісних числівників. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання. Особливості правопису числівників. Узгодження числівників з іменниками. Уживання числівників для позначення часу й дат.

4.4. Займенник. Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Відмінювання займенників. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників.

4.5. Дієслово. Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на *-но*, *-то*). Безособові дієслова. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Особові закінчення дієслів I та II дієвідміни. Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на *-но*, *-то*.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівниковий зворот.

4.6. Прислівник. Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів. Правопис прислівників на *-о*, *-е*, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання разом, окремо й через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу.

4.7. Службові частини мови. Прийменник як службова частина мови.

Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника. Правопис прийменників.

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні й підрядні. Групи сполучників за вживанням (одиничні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені). Правопис сполучників. Розрізнення сполучників та інших співзвучних частин мови. Частка як службова частина мови. Правопис часток.

4.8. Вигук. Вигук як частина мови. Правопис вигуків.

5. Синтаксис. Словосполучення й речення

5.1. Словосполучення. Основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення.

5.2. Речення. Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю чи відсутністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертань).

5.3. Просте двоскладне речення. Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Зв'язок між підметом і присудком.

5.4. Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному. Означення. Прикладка як різновид означення. Додаток. Обставина. Порівняльний зворот.

5.5. Односкладні речення. Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні).

5.6. Просте ускладнене речення. Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки - непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки в ускладненому реченні.

5.7. Складне речення. Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

5.8. Складносурядне речення. Єднальні, протиставні й розділові сполучники в складносурядному реченні. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення. Розділові знаки в складносурядному реченні.

5.9. Складнопідрядне речення. Складнопідрядне речення, його будова. Головна й підрядна частини. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку в складнопідрядному реченні. Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умови, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, розділові знаки в них.

5.10. Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

5.11. Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку, розділові знаки в ньому.

5.12. Способи відтворення чужого мовлення. Пряма й непряма мова. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог. Розділові знаки в конструкціях із прямою мовою, цитатою та діалогом.

6. Стилїстика. Стилї мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їх основні ознаки, функції.

7. Розвиток мовлення. Види мовленнєвої діяльності; адресант і адресат мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне мовлення. Тема й основна думка висловлення. Вимоги до мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність). Основні ознаки тексту: зв'язність, комунікативність, членованість, інформативність. Зміст і будова тексту, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Способи зв'язку речень у тексті. Тексти різних стилів, типів, жанрів мовлення.

Критерії оцінювання підготовленості вступників

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень вступників
5	Значні труднощі у підтриманні діалогу. Абітурієнт здебільшого відповідає на питання «так» або «ні» або уривчастими реченнями стверджувального або заперечного характеру. Відповідь фрагментальна.
10	Абітурієнт виявляє знання лише незначної частини програмного матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення, не дотримується норм сучасної української літературної мови, має фрагментарні знання матеріалу.
15	Абітурієнт може розрізняти об'єкт вивчення і відтворити деякі його елементи; буде лише окремі, не пов'язані між собою речення, лексика дуже бідна, у відповіді багато помилок.
20	Абітурієнт відтворює незначну частину основного навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення; відтворює тільки частину вивченого матеріалу.
25	Абітурієнт відповідає на елементарні запитання короткими репліками, що містять недоліки різного характеру, але сам не може досягти комунікативної мети; при формулюванні відповіді багато помилок.
30	Абітурієнт не знає близько половини навчального матеріалу; здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило, але у формулюванні правил та наведенні конкретних прикладів припускає помилки різного характеру й відчуває труднощі під час добору прикладів; викладає непослідовно свою думку і допускає мовленнєві помилки.
35	Абітурієнт відтворює частково навчальний матеріал, буде окремі фрагменти висловлювання, в яких допущено помилки і неточності.
40	Абітурієнт викладає матеріал не досить повно, допускає неточності у визначенні понять або формулювань правил, не вміє глибоко й переконливо обґрунтувати свої думки.
45	Абітурієнт виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; відсутня аргументованість суджень, добір слів не завжди вдалий тощо.
50	Абітурієнт самостійно відтворює навчальний матеріал, в основному правильно наводить окремі приклади на підтвердження думок, вдало добирає лексичні засоби, але у відповіді є недоліки і помилки.
55	Абітурієнт добре відтворює навчальний матеріал, але не зовсім правильно наводить приклади до даних правил та не точно відповідає на поставлені запитання.

60	Абітурієнт виявляє добрі знання і розуміння основних правил і положень навчальної програми, уміє аналізувати й систематизувати інформацію, наводити правильні приклади, проте у відповідях кілька незначних неточностей.
65	Абітурієнт загалом володіє програмним матеріалом, пояснює відповіді прикладами, однак може допускати окремі помилки у викладенні своїх думок.
70	Знання є достатньо повними. Абітурієнт застосовує вивчений матеріал, уміє аналізувати, установлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між мовними явищами, фактами, робить висновки, вдало добирає лексичні засоби; відповідь логічна, з деякими неточностями.
75	Абітурієнт вільно володіє вивченим матеріалом, добре вміє аналізувати і систематизувати інформацію, використовує програмний матеріал у власній аргументації, однак може допускати окремі помилки у викладенні своїх думок.
80	Відповідь повна, обґрунтована, хоча їй бракує власних суджень. Абітурієнт володіє хорошими знаннями, робить аргументовані висновки. Мова відзначається багатим словниковим запасом, граматичною правильністю, але є незначні мовленнєві помилки.
85	Абітурієнт володіє хорошими, гнучкими знаннями в межах навчальної програми, аргументовано використовує їх; мова граматично правильна, з дотриманням стильової єдності і виразності, але є деякі неточності у наведенні прикладів.
90	Абітурієнт добре володіє знаннями в межах навчальної програми, правильно застосовує вивчене в стандартних ситуаціях, уміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовувати загальноприйняті правила і правильно аргументувати їх, але у відповіді є деякі неточності.
95	Абітурієнт виявляє міцні й глибокі знання у межах програми; самостійно аналізує і розкриває закономірності, пояснює прикладами, що ґрунтуються на власних спостереженнях, але є незначні мовленнєві помилки.
100	Абітурієнт виявляє системні глибокі знання в обсязі та в межах вимог навчальної програми; відповідно високий рівень знань дає змогу самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію; уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал; багатий мовленнєвий запас слів; вміло веде діалог, використовуючи знання додаткових літературних джерел.

Мінімальна кількість балів з української мови, з якою вступник допускається до конкурсного відбору, становить 50 балів.